

“ΣΤΡΩΜΑΤΑ/LAYERS” 2022-2023

Αποτίμηση μελέτης σκοπιμότητας

(Προκαταρκτικά αποτελέσματα)

Μεθοδολογία

Προκειμένου το πρωτόκολλο Παρέμβασης Εστιασμένης στην Πολιτιστική Κληρονομιά (ΠΕΠΟΚ), να εφαρμοστεί με έναν έγκυρο και αποτελεσματικό τρόπο, πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα προπαρασκευαστικά βήματα. Αρχικά πραγματοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση για τον προσδιορισμό των θεωρητικά παραγόμενων στοιχείων εφαρμογής (Τσιπροπούλου και συν. υπό συγγραφή). Δεύτερον, πραγματοποιήθηκαν τρεις διεπιστημονικές ομάδες εστίασης που εξέτασαν την εφαρμοσιμότητα της παρέμβασης με τη χρήση μεικτής μεθόδου. Τρίτον, διεξήχθησαν και καταγράφησαν δύο πιλοτικές συνεδρίες (ένα αρχαιολογικό εργαστήριο στον κήπο της κλινικής και ένα διήμερο εργαστήριο σε τοπόσημα της πόλης, το οποίο εμπεδώθηκε στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης) για να δοκιμαστεί η εφαρμογή του πρωτοκόλλου σε πραγματικές συνθήκες, πριν από την επίσημη έναρξη της μελέτης. Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της ερευνητικής ομάδας, έγιναν οι τελικές διορθώσεις και το πρωτόκολλο δοκιμάστηκε πιλοτικά σε μια μελέτη σκοπιμότητας που εξέτασε την κλινική του χρησιμότητα. Συγκεκριμένα, κατά το χρονικό διάστημα 2022-2023, πραγματοποιήθηκε μελέτη σκοπιμότητας που περιλάμβανε 8 διακριτές δράσεις που αποτελούν τμήμα της ειδικά σχεδιασμένης για ψυχιατρικούς ασθενείς ΠΕΠΟΚ με τίτλο «Στρώματα».

Στόχος

Σκοπός της μελέτης σκοπιμότητας ήταν ο καθορισμός των στόχων του έργου, ο λεπτομερής σχεδιασμός της παρέμβασης, η εκτίμηση του κινδύνου, η χρηματοοικονομική σκοπιμότητα, η αξιολόγηση της σημασίας του, η κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης και η ανάπτυξη του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Σχεδιασμός παρέμβασης

Ο σχεδιασμός του πρωτοκόλλου πραγματοποιήθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων σε συνεργασία με την Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Α.Π.Θ. (Ντάφου και συν. υπό συγγραφή).

Συμμετέχοντες

Συνολικά, συμπεριλήφθησαν απαντήσεις από 34 συμμετέχοντες, 20 ψυχιατρικούς ασθενείς και 14 εργαζόμενους στον τομέα της υγείας, αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα εργαλεία:

- Ο Δείκτης Ευημερίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO-5).
- Ερωτήσεις ανοικτού τύπου για τους ασθενείς (Ερώτηση 1: "Τι σας άρεσε περισσότερο", Ερώτηση 2: "Τι σας άρεσε λιγότερο", Ερώτηση 3: "Τι θα θέλατε να αλλάξετε;", Ερώτηση 4: "Θα συμμετείχατε ξανά σε μια παρόμοια δράση;").
- Δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου για τους ειδικούς ψυχικής υγείας (Ερώτηση 1: "Ποια θεωρείτε ως τα δυνατά σημεία της δράσης", Ερώτηση 2: "Ποια θεωρείτε ως τα αδύναμα σημεία της δράσης", και 4 ερωτήσεις κλειστού τύπου (πιθανές απαντήσεις ΝΑΙ-ΟΧΙ) για τους ειδικούς ψυχικής υγείας (Ερώτηση 1: "Θεωρείτε τέτοιου είδους εργαστήρια χρήσιμα για τους ασθενείς;", Ερώτηση 2: "Θεωρείτε τέτοιου είδους εργαστήρια χρήσιμα για εσάς;", Ερώτηση 3: "Θα συμμετέχατε σε ανάλογη δράση;", Ερώτηση 4: "Θα συμμετέχατε σε ανάλογο εργαστήριο που αφορά το προσωπικό;").

Η ποιοτική ανάλυση καθοδηγήθηκε από τις κατευθυντήριες γραμμές των Braun και Clarke (2006) για τη χρήση της θεματικής ανάλυσης. Τα ποιοτικά δεδομένα αναλύθηκαν με την εφαρμογή επαγωγικής προσέγγισης, λόγω της ανάγκης για διερευνητική ανάλυση των απόψεων των συμμετεχόντων.

Αποτελέσματα

A. Ποσοτική αποτίμηση

Επειδή, οι συμμετέχοντες δεν ήταν οι ίδιοι σε κάθε δράση, η αποτίμηση γινόταν μετά από κάθε δράση ξεχωριστά, με το ερωτηματολόγιο ευημερίας να δίδεται 1 ημέρα πριν τη δράση και 2 ημέρες μετά τη δράση. Και στις 8 δράσεις η συνολική βαθμολογία του αρχικού WHO-5 βελτιώθηκε στατιστικώς σημαντικά μετά την ολοκλήρωση δράσης.

B. Ποιοτική αποτίμηση Ασθενείς

Όσον αφορά τα δεδομένα των ασθενών, στην ανάλυση της κατηγορίας «Θετική Αποτίμηση» αναδύθηκαν 7 θέματα και 14 υποθέματα:

- Φύση
 - Δάσος
 - Θάλασσα
- Χώροι πολιτιστικής κληρονομιάς
 - Μνημεία
 - Κτίρια
- Μνήμη
 - Προσωπικές αναμνήσεις
 - Συνειρμοί
- Ενεργός συμμετοχή
 - Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
 - Συζητήσεις
 - Εργαστήρια
- Κοινωνική σύνδεση
 - Κοινωνική εμπλοκή
 - Αλληλεπίδραση
- Ανάδειξη συναισθημάτων
 - Χαρά, ανυπομονησία, ευγνωμοσύνη, ανυπομονησία, ανακούφιση, ενθουσιασμός
- Ιστορική συνείδηση
 - Σύνδεση με την ιστορία
 - Ξενάγηση

Στην ανάλυση της κατηγορίας «Αρνητική αποτίμηση» αναδύθηκαν 3 θέματα και 7 υποθέματα:

- Κόπωση
 - Σκάλες
 - Ορθοστασία
 - Μεγάλες αποστάσεις
- Υποβάθμιση των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς
 - Έλλειψη συντήρησης
 - Φθορά
- Επιστροφή στο νοσοκομείο
 - Προσδοκίες
 - Νοσηλεία

Στην ανάλυση της κατηγορίας «Προτάσεις» αναδύθηκαν 3 θέματα και 7 υποθέματα:

- Προστασία των μνημείων
 - Αξιολόγηση κινδύνου
 - Συντήρηση
- Ζητήματα οργάνωσης
 - Διάρκεια
 - Φυλλάδια
- Κοινωνικοποίηση
 - Περισσότεροι συμμετέχοντες
 - Περισσότεροι άντρες
 - Ψυχαγωγία

β. Προσωπικό

Όσον αφορά τα δεδομένα του προσωπικού, στην ανάλυση της κατηγορίας «Δυνατά Σημεία της Δράσης» αναδύθηκαν 4 θέματα και 10 υποθέματα:

- Επιλογή τοπόσημων
 - Μνημεία,
 - Τοπία,
 - Μουσεία
- Ενεργός συμμετοχή
 - Εργαστήρια
 - Δραστηριότητες
- Εκπαιδευμένο προσωπικό
 - Κατάρτιση
 - Μεταδοτικότητα
- Κοινωνική σύνδεση
 - Συνεργασία,
 - Κοινωνικότητα,
 - Συμπερίληψη

Όσον αφορά τα δεδομένα του προσωπικού, στην ανάλυση της κατηγορίας «Αδύναμα Σημεία της Δράσης» αναδύθηκε 1 θέμα και 3 υποθέματα:

- Οργανωτικά ζητήματα
 - Πολλά ερεθίσματα
 - Μεγάλες αποστάσεις
 - Μεγάλη διάρκεια

Οι απαντήσεις του προσωπικού στις κλειστές ερωτήσεις ήταν όλες θετικές σε ποσοστό 100%.

Συμπέρασμα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης, η παρέμβαση εστιασμένη στην πολιτιστική κληρονομιά «Layers» φάνηκε ότι συμβάλλει σημαντικά στην ευημερία των ασθενών με ψυχιατρικά νοσήματα, στην αίσθηση του ανήκειν και στη σύνδεση με την ιστορία. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από την ποσοτική, την ποιοτική ανάλυση και από τις ομάδες εστίασης θα οδηγήσουν στη βελτίωση του σχεδιασμού της παρέμβασης και θα θέσουν τα θεμέλια για τον σχεδιασμό της βασικής έρευνας η οποία θα εμπλουτιστεί και θα τροποποιηθεί σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη μελέτη σκοπιμότητας.

Για την Α΄ ΨΚΛ ΑΠΘ
Δρ Βασιλική Χολέβα, Κλινική Ψυχολόγος
Γ.Ν. "Παπαγεωργίου"